

Wegwijs in je pensioen

ABVV Antwerpen

Wie de pensioenleeftijd nadert, stelt zich spontaan een aantal vragen. Kom ik in aanmerking voor een pensioen? Wanneer kan ik met pensioen? Hoeveel zal het bedragen? Waar en wanneer moet ik het aanvragen? ...

Was u...

Werknemer?

Arbeiders, bedienden, zeevarenden, ... hebben recht op een **werknemerspensioen**.

Zelfstandig?

Handelaars, landbouwers, vrije beroepen, ... vallen onder het stelsel van het **pensioen voor zelfstandigen**.

Benoemd in overheidssdienst?

Had u een loopbaan in dienst van de federale of de Vlaamse overheid, provincie- of gemeentebesturen, NMBS, openbare instellingen, erkend onderwijs, ... dan wordt u een **overheidspensioen** uitgekeerd.

Tewerkgesteld in meerdere hoedanigheden?

U was als werknemer, als zelfstandige en eventueel ook als ambtenaar tewerkgesteld? In dit geval hebt u een gemengde loopbaan en zijn er **meerdere pensioenstelsels** op u van toepassing.

Inhoud

1. Werknemerspensioen	6
a. Rustpensioen	7
b. Overlevingspensioen	12
c. Pensioenrechten bij scheiding	21
d. Aanvullende voordelen	22
<hr/>	
2. Pensioen voor zelfstandigen	24
a. Rustpensioen	25
b. Overlevingspensioen	26
c. Pensioenrechten bij scheiding	27
d. Aanvullende voordelen	27
<hr/>	
3. Overheidspensioen	30
a. Rustpensioen	31
b. Overlevingspensioen	32
c. Pensioenrechten bij scheiding	32
d. Aanvullende voordelen	33
<hr/>	
4. Inkomensgarantie voor ouderen (IGO)	34
<hr/>	
5. Toegelaten arbeid als gepensioneerde	38
<hr/>	
6. Belangrijke inlichtingen in verband met uitbetaling	42
<hr/>	
7. De inhoudingen op het pensioen	44
<hr/>	
8. Nuttige informatie	46
<hr/>	

**Wanneer kan ik
met pensioen?**
Ga naar
www.mypension.be

Het online pensioendossier
"mypension.be" ontpopt zich verder
tot hét online pensioenportaal voor alle
gepersonaliseerde informatie over wet-
telijke en aanvullende pensioenen.

Sinds mei 2015 is mypension.be beschikbaar voor zowel actieve als gepensioneerde werknemers, zelfstandigen en ambtenaren. Via uw online pensioendossier kan u uw post elektronisch lezen, uw pensioenloopbaan (gegevens die meetellen voor uw pensioen) inkijken en uw pensioen aanvragen.

Als gepensioneerde werknemer of zelfstandige kan u ook al de uitbetaalde pensioenbedragen bekijken.

De nieuwste ontwikkeling: werknemers, zelfstandigen en ambtenaren kunnen voortaan **online berekenen wanneer ze met pensioen kunnen**. Want vanaf nu kunt u op basis van uw pensioenloopbaan een raming maken van:

- de vroegste datum waarop u met pensioen kunt in één stelsel (werknemer, ambtenaar of zelfstandige)
- van de vroegste gemeenschappelijke ingangsdatum van uw pensioen, als u een gemengde loopbaan hebt (een combinatie van werknemer en/of ambtenaar en/of zelfstandige)
- de impact op uw pensioendatum in de andere stelsels als u toch al met vervroegd pensioen kunt in één stelsel.
- Sinds december 2016 kan u het gespaarde kapitaal van uw aanvullend pensioen (tweede pijler) consulteren. Een aanvullend pensioen krijgt u bovenop uw wettelijk pensioen. Uw werkgever of sector kan een pensioenplan of groepsverzekering aanbieden of u kan als zelfstandige zelf een overeenkomst afsluiten.

Wat hebt u nodig om in te loggen op mypension:

Eid-lezer + identiteitskaart + PIN-code (of token)

Pensioenen werknemers en ambtenaren voortaan bij één dienst:

Op **1 april 2016** fuseerden de Rijksdienst voor Pensioenen (RVP) en de Pensioendienst voor de overheidssector (PDOS) om samen de **Federale Pensioendienst (FPD)** te vormen.

1.

Werknemerspensioen

1. Werknemerspensioen

a. Rustpensioen

Normale pensioenleeftijd

In België bedraagt de wettelijke pensioenleeftijd 65 jaar, zowel voor vrouwen als voor mannen. Het rustpensioen kan ingaan op de eerste dag van de maand die volgt op de 65ste verjaardag, m.a.w. wie in februari jarig is, kan in maart zijn pensioen opnemen. De wettelijke pensioenleeftijd wordt in 2025 (ingang 1 februari 2025) verhoogd tot 66 jaar en in 2030 (ingang 1 februari 2030) tot 67 jaar.

Vervroegd pensioen?

Vervroegd op pensioen gaan op een lagere leeftijd blijft mogelijk mits bewijs van een lange loopbaan. Het ingangsjaar van het pensioen kan worden meegeteld voor het openen van het recht op vervroegd pensioen, onder de voorwaarde van min. 104 geldige arbeids-en of/ gelijkgestelde dagen. Als u uw loopbaan tijdelijk hebt onderbroken om een kind op te voeden (jonger dan 6 jaar) en u zich niet in een periode van gelijkstelling bevond (zoals ziekte, invaliditeit of werkloosheid), dan mag deze periode van onderbreking (maximum 3 jaar) bijgeteld worden voor de loopbaanvoorwaarde.

Er zijn 2 voorwaarden waaraan moet worden voldaan:

- U moet kinderbijslag ontvangen of ontvangen hebben;
- U dient uw beroepsactiviteit te hernemen of hernomen te hebben binnen de 5 kalenderjaren (te rekenen vanaf het begin van de onderbreking), gedurende minstens één jaar.

U krijgt geen pensioen voor deze periode, de jaren tellen enkel mee voor het openen van het recht op het vervroegd pensioen.

Zodra een werknemer op een bepaald ogenblik voldoet aan de leeftijds- en loopbaanvoorwaarden om met vervroegd pensioen te gaan, behoudt hij dit recht. Hij kan dus later altijd met vervroegd pensioen gaan, ook al voldoet hij op latere ingangsdatum niet meer aan de strengere voorwaarden die dan gelden.

Zie onderstaande tabel:

Datum	Minimumleeftijd	Loopbaanvoorwaarde
2017	62,5	41
2017	61	42
2017	60	43
2018	63	41
2018	61	42
2018	60	43
2019	63	42
2019	61	43
2019	60	44

* Voor werknemers geboren tussen 1952 en 1955 gelden er nog bijzondere voorwaarden (gunstigere regeling).

* Werknemers die in 2016 minstens 59 jaar zijn, kunnen in 2017 nog met vervroegd pensioen gaan via de oude regeling (leeftijd 61 jaar - 43 jaar loopbaan/ 62 - 42 / 63 - 41)

* Ook voor werknemers ontslagen of vervroegd uitgetreden vóór 9 oktober 2014 kunnen met vervroegd pensioen op basis van de oude regels

Aanvraag

Het rustpensioen op de wettelijke pensioenleeftijd wordt automatisch toegekend. Dit betekent dat u zelf geen pensioenaanvraag moet indienen. Door de FPD en/ of het Rijksinstituut voor Sociale Verzekering der Zelfstandigen wordt uw pensioendossier ambtshalve opgestart. Zij doen automatisch zelf al het nodige om uw pensioen te berekenen en tijdig te betalen. U ontvangt documenten ter invulling vanaf de maand waarin u de leeftijd van 64 jaar bereikt.

Een vervroegd pensioen, d.w.z. een pensioen vóór de wettelijke pensioenleeftijd, moet altijd worden aangevraagd. Als u dus vóór uw 65ste met pensioen wilt gaan, kunt u uw aanvraag ten vroegste 1 jaar en ten laatste de maand vóór de ingangsdatum die u in gedachten had, indienen. U moet wel voldoen aan bepaalde voorwaarden inzake leeftijd en loopbaan.

Hoe vraag ik een pensioen aan?

- Bij de pensioendienst van uw gemeentebestuur;

- bij de FPD in een gewestelijk kantoor of tijdens een zitdag;
- online via de website www.pensioenaanvraag.be.

Nodige documenten?

Identiteitskaart + PIN-code en gegevens over uw loopbaan.

Als u in een stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag (SWT) zit of bruggepensioneerde bent (het vroegere voltijds conventioneel brugpensioen), kan uw pensioen slechts ten vroegste op de wettelijke pensioenleeftijd van 65 jaar ingaan en moet u bijgevolg ook geen aanvraag indienen.

Een pensioenaanvraag is **verplicht** voor:

- personen die hun rustpensioen **vervroegd** willen opnemen, dit is vóór de leeftijd van 65 jaar;
- personen die hun rustpensioen willen opnemen na de leeftijd van 65 jaar;
- personen die hun rustpensioen willen opnemen op de leeftijd eigen aan een bijzonder stelsel (mijnwerkers, zeevarenden, vliegend personeel van de burgerluchtvaart);
- personen die hun **hoofdverblijfplaats in het buitenland** hebben.

Een aanvraag voor een rustpensioen als werknemer geldt eveneens als aanvraag voor een overlevingspensioen, een rustpensioen als uit de echt gescheiden echtgenoot... Indien u een gemengde loopbaan 'zelfstandige - werknemer' heeft gehad, volstaat één aanvraag voor beide regelingen.

Minimumpensioen

Als u een laag pensioen hebt dan kan u, onder bepaalde voorwaarden recht hebben op een gewaarborgd minimumpensioen. U dient minstens 30 jaar gewerkt te hebben als werknemer en/ of zelfstandige. Elk gewaarborgd minimumpensioen heeft specifieke voorwaarden met betrekking tot de duur van de loopbaan en de intensiteit van tewerkstelling per kalenderjaar waarbij telkens een streng of een soepel criterium wordt gehanteerd. Als niet aan deze voorwaarden wordt voldaan, wordt geen gewaarborgd minimumpensioen toegekend.

Sinds 2015 zijn de bedragen van de minimumpensioenen voor werknemers en zelfstandigen even hoog. Voor een volledige beroepsloopbaan (45/45) gelden volgende bedragen:

Bedragen gewaarborgd minimumpensioenen

Bedragen gewaarborgd minimumpensioenen overeenstemmend met een volledige loopbaan vanaf 01.06.2016 aan spilindex 138,81

	Rustpensioen gezinsbedrag	Rustpensioen alleenstaande	Overlevingspensioen
Jaarbedrag	17.525,38 EUR	14.024,72 EUR	13.804,22 EUR
Forfaitair maandbedrag	1.460,45 EUR	1.168,73 EUR	1.150,35 EUR

Voor wie werkelijk een volledige loopbaan heeft verhoogd vanaf januari 2017 deze bedragen met een extra 0,7 %.

Bedragen gewaarborgd minimumpensioenen overeenstemmend met een volledige loopbaan vanaf 01.01.2017 aan spilindex 138,81

	Rustpensioen gezinsbedrag	Rustpensioen alleenstaande	Overlevingspensioen
Jaarbedrag	17 648,06 EUR	14.024,72 EUR	13.804,22 EUR
Forfaitair maandbedrag	1 470,67 EUR	1.168,73 EUR	1.150,35 EUR

Als de loopbaan niet volledig is, krijgt men een gewaarborgd minimumpensioen in verhouding tot de loopbaanbreuk volgens de eerste tabel.

Voorbeeld:

Betrokkene heeft een loopbaan van 44 kalenderjaren aan 312 VTE dagen + 1 jaar aan 26 VTE dagen. Hier gelden de bedragen uit de eerste tabel. De breuk gebruikt voor de berekening van het gewaarborgd minimumpensioen is dan 44/45. Indien hij 44 kalenderjaren aan 312 VTE dagen en 52 VTE dagen als loopbaan heeft, gelden de bedragen uit de onderste kolom met breuk 45/45.

Berekening

Voor de berekening van de loopbaan wordt vanaf nu ook het ingangsjaar van het pensioen meegeteld. Alle gewerkte periodes zullen voortaan opgenomen worden in de pensioenberekening. Als u bv. op 1 mei 2017 op pensioen gaat, zullen de maanden januari tem april 2017 meetellen bij de berekening van het wettelijk pensioen. Opgelet: als een persoon beslist zijn pensioen vervroegd op te nemen, is de duur van de loopbaan korter wat een vermindering van

het pensioenbedrag tot gevolg kan hebben.

Het gezinspensioen wordt toegekend aan de gehuwde man of vrouw van wie de echtgenoot geen bezigheid uitoefent of met inkomsten onder de toegelaten grens (zie verder) en geen pensioen, geen vergoeding wegens ziekte of invaliditeit of geen werkloosheidsuitkeringen geniet. De echtgeno(o)t(e) kan aan deze voordelen wel verzaken om zo het recht op gezinspensioen mogelijk te maken indien dit voordeliger zou zijn. Een klein zelfstandigen- of buitenlands pensioen kan u echter behouden. Het wordt dan wel in mindering gebracht van het gezinspensioen van uw echtgenoot.

Het pensioen als alleenstaande wordt toegekend aan alleenstaanden of personen waarvan de partner eigen pensioen, ziekteuitkering of werkloosheidssteun geniet.

Algemeen is het totaal jaarlijks pensioen gelijk aan de som van de pensioenbedragen van elk loopbaanjaar. Elk kalenderjaar van de beroepsloopbaan als werknemer geeft een bepaald pensioenaandeel volgens de volgende formule:

Totaal loon maal herwaarderingscoëfficiënt, gedeeld door 45. Dit bedrag maal de gezinstoestand, dus maal 60 of 75 procent. (Gezinspensioen 75 %, pensioen alleenstaande 60 %)

$$60 \text{ of } 75\% \times \frac{\text{loon van elk loopbaanjaar} + \text{index loopbaanjaren}}{45}$$

Het jaarloon wordt aangepast aan de huidige kosten voor levensonderhoud door het te vermenigvuldigen met een herwaarderingscoëfficiënt. Het zo geherwaardeerde loon wordt gedeeld door het aantal jaren dat overeenkomt met een volledige loopbaan (45 voor een werknemer). Het verkregen resultaat wordt vermenigvuldigd met 60 of 75 % naargelang de gezinstoestand.

Bij wijziging in de gezinssamenstelling zal de betrokkene overschakelen van het bedrag als alleenstaande naar een gezinsbedrag of omgekeerd. Het gezinspensioen wordt met 80 % vermenigvuldigd om het bedrag als alleenstaande te bekomen. Het pensioen als alleenstaande wordt met 1,25 vermenigvuldigd om het gezinsbedrag te bekomen.

Studieperiodes

Binnenkort zal het mogelijk zijn om studieperiodes te regulariseren. De geregulariseerde studieperiodes worden enkel opgenomen in de berekening van het pensioenbedrag maar tellen niet mee voor de loopbaanvoorwaarden van het vervroegd pensioen.

Gehuwde vrouw met beperkte loopbaan

Veel gehuwde vrouwen die slechts een beperkt aantal jaren hebben gewerkt, zijn de mening toegedaan dat zij geen recht hebben op het rustpensioen, omdat hun echtgenoot het pensioen aan gezinsbedrag zal bekomen. Zolang de man nog werkt, brugpensioen of een werkloosheids- of ziekteuitkering geniet, kan de echtgenote evenwel haar eigen rustpensioen uitgekeerd krijgen. Wanneer de echtgenoot de pensioenleeftijd bereikt kan hij zijn gezinspensioen aanvragen. De pensioendiensten zullen dan ambtshalve nagaan met welke pensioenuitkering man en vrouw het meest voordeel hebben, ofwel ieder hun pensioen als alleenstaande, ofwel het gezinspensioen. Het eigen rustpensioen van de vrouw is cumuleerbaar (= samen te bekomen) met een overheidspensioen van de man. Wij kunnen bijgevolg iedere gehuwde vrouw aanraden om, hoe beperkt haar loopbaan ook was, haar recht op rustpensioen te laten onderzoeken.

Eenheid van loopbaan wordt versoepeld

De volledige loopbaan wordt gelijkgesteld met 45 jaar. Er kan nooit meer dan 45 jaar in rekening worden gebracht ook al werkt iemand méér dan 45 jaar. In dat geval worden de minst gunstige jaren niet meegeteld. Dit noemt men de eenheid van loopbaan. De eenheid van loopbaan wordt voortaan uitgedrukt in voltijdse dagequivalenten. Een volledige loopbaan telt niet langer maximum 45 jaar maar $(312 \text{ dagen} \times 45 \text{ jaar}) = 14.040$ dagequivalenten(VTE's).

Voor werknemers die een ganse loopbaan voltijds hebben gewerkt verandert er niets, maar deeltijdse werknemers zullen er op vooruit gaan. Voortaan kan er voor hen toch een wettelijk pensioen worden toegekend voor meer dan 45 jaar prestaties, op voorwaarde dat men onder het plafond van 14.040 VTE's blijft. Wanneer een loopbaan toch meer dan 14.040 VTE's omvat, slaat de vermindering op de VTE's die het minst pensioen opleveren.

b. Overlevingspensioen

Sedert 1/1/1984 kunnen zowel mannen als vrouwen een overlevingspensioen bekomen na overlijden van hun huwelijkspartner. Voordien kon enkel de weduwe een overlevingspensioen verkrijgen. Vanaf 1/1/2015 is de wetgeving rond het overlevingspensioen grondig gewijzigd door de invoering van een overgangsuitkering. De nieuwe regeling houdt in dat wie niet voldoet aan de leeftijdsvoorwaarde (in 2017: 46 jaren) om een overlevingspensioen te krijgen eventueel recht heeft op een overgangsuitkering met een duur van 12 maanden (zonder kinderlast) tot maximaal 24 maanden (met kinderlast). Wie al een overlevingspensioen ontving volgens de vroegere wetgeving blijft dat recht behouden.

De voorwaarden

Bij het overlijden van de huwelijkspartner moet de langstlevende huwelijkspartner in het algemeen voldoen aan volgende 2 voorwaarden:

1. Minimum leeftijdsvoorwaarde:
2. Huwelijksduur: Minstens één jaar gehuwd zijn geweest op het ogenblik van het overlijden

1. Minimum leeftijdsvoorwaarde

Tot 2014 was de minimumleeftijd 45 jaar. Deze leeftijd wordt jaarlijks verhoogd, tot 55 jaar in 2030, volgens de volgende tabel:

Echtgenoot overleed	Ingangsdatum overlevingspensioen kan ingaan op eerste dag van de maand volgend op
in 2017	46 jaar
in 2018	46 jaar en 6 maanden
in 2019	47 jaar
in 2020	47 jaar en 6 maanden
in 2021	48 jaar
in 2022	48 jaar en 6 maanden
in 2023	49 jaar
in 2024	49 jaar en 6 maanden
in 2025	50 jaar

in 2026	51 jaar
in 2027	52 jaar
in 2028	53 jaar
in 2029	54 jaar
ten vroegste in 2030	55 jaar

Wanneer de weduwe of weduwnaar jonger is dan die minimumleeftijd kan geen overlevingspensioen worden toegekend op het ogenblik van het overlijden. Later kan dat onder bepaalde voorwaarden wel:

- op de wettelijke pensioenleeftijd of
- wanneer de langstlevende huwelijkspartner zelf een eigen rustpensioen kan ontvangen.

2. Huwelijksduur

Om aanspraak te kunnen maken op een overlevingspensioen moet men op het ogenblik van het overlijden minstens één jaar met de overledene gehuwd zijn. Het overlevingspensioen kan eveneens toegekend worden aan de langstlevende echtgenoot die minder dan één jaar gehuwd is geweest met de overleden werknemer, maar met wie hij eerder wettelijk samenwoonde en waarbij de onafgebroken en gezamenlijke duur van het huwelijk en de wettelijke samenwoning minstens één jaar bedraagt.

Afwijkingen op de voorwaarde van één jaar huwelijk:

- wanneer er een kind is geboren uit het huwelijk of de wettelijke samenwoning of nog geboren wordt binnen de 300 dagen volgend op het overlijden van de werknemer, wordt het kind beschouwd als geboren uit het huwelijk;
- op het ogenblik van het overlijden is er een kind ten laste waarvoor één van de echtgenoten kinderbijslag ontving;
- het overlijden is te wijten aan een ongeval overkomen na de datum van het huwelijk;
- het overlijden is veroorzaakt door een beroepsziekte opgedaan tijdens of naar aanleiding van de uitoefening van het beroep: de aanvang of de verergering van deze ziekte moet echter hebben plaatsgevonden na de datum van het huwelijk;
- het overlijden werd veroorzaakt door een beroepsziekte opgedaan tijdens de uitoefening van een door de Belgische Regering toevertrouwde op-

dracht: de aanvang of de verergering van deze ziekte moet echter hebben plaatsgevonden na de datum van het huwelijk;

In sommige gevallen wordt het overlevingspensioen geschorst of niet toegekend:

- Bij hertrouwen
- Misdrijven gepleegd ten aanzien van de overleden huwelijkspartner waardoor men onwaardig is om te erven (opzettelijke doding en geweld met ernstige verwondingen-zie ook art.727 § 1,1° of 3°, van het burgerlijk wetboek)

De aanvraag

Over het algemeen moet een overlevingspensioen aangevraagd worden. In bepaalde gevallen worden de rechten echter ambtshalve onderzocht en moet er geen aanvraag worden ingediend.

Het principe van de polyvalentie zorgt ervoor dat een aanvraag voor een overlevingspensioen er automatisch toe leidt dat ook de rechten op het rustpensioen, alsook op pensioenen uit andere stelsels worden onderzocht.

Het ambtshalve onderzoek

Het recht op een overlevingspensioen wordt ambtshalve onderzocht als **de overleden huwelijkspartner:**

- voor zijn overlijden een rustpensioen als werknemer genoot; ongeacht welk;
- vroeger daadwerkelijk een rustpensioen heeft genoten;
- had afgezien van de betaling van zijn rustpensioen;
- afzag van zijn eigen rustpensioen zodat een pensioen aan het gezinsbedrag kon toegekend worden;

wanneer er op het ogenblik van het overlijden van de huwelijkspartner:

- nog geen beslissing werd meegedeeld betreffende zijn rechten op het rustpensioen;
- het overlijden plaatsvond tussen de datum van de kennisgeving van de beslissing en de ingangsdatum van het rustpensioen;

wanneer de huwelijkspartners op het ogenblik van het overlijden van de huwelijkspartner gescheiden leefden en:

- de langstlevende huwelijkspartner een aanvraag had ingediend om een

- deel van het rustpensioen van de andere huwelijkspartner te verkrijgen;
- het recht op een pensioen als feitelijk gescheiden huwelijkspartner ambtshalve werd onderzocht;
  - de langstlevende huwelijkspartner een deel van het pensioen van de overleden huwelijkspartner ontving

Polyvalentie

Het recht op een rustpensioen wordt ambtshalve onderzocht indien de langstlevende huwelijkspartner de wettelijke pensioenleeftijd heeft bereikt of deze zal bereiken binnen de 12 maanden volgend op het overlijden van zijn huwelijkspartner. De langstlevende huwelijkspartner kan echter afzien van dit rustpensioen op de aanvankelijke ingangsdatum. Dit heeft echter wel tot gevolg dat hij, wil hij later zijn rustpensioen ontvangen, eerst een aanvraag zal moeten indienen.

Het rustpensioen zal ingaan op de eerste dag van de maand volgend op de maand waarin de aanvraag werd ingediend

Hoe vraag ik een overlevingspensioen aan?

- Bij de pensioendienst van uw gemeentebestuur;
- bij de FPD in een gewestelijk kantoor of tijdens een zitdag;
- online via de website www.pensioenaanvraag.be.

Ingangsdatum

Voor zover de aanvraag werd ingediend binnen de twaalf maanden na het overlijden van de huwelijkspartner als deze:

- nog geen rustpensioen genoot, gaat het overlevingspensioen in op de eerste dag van de maand waarin de huwelijkspartner overleden is;
- een pensioen genoot: gaat het overlevingspensioen in op de eerste dag van de maand volgend op die van het overlijden.

Als de aanvraag niet werd ingediend binnen de 12 maanden na het overlijden zal:

- het overlevingspensioen op zijn vroegst ingaan op de eerste dag van de maand volgend op die van de aanvraag;

In volgende gevallen wordt het overlevingspensioen van ambtswege, dus zonder aanvraag toegekend:

- Indien de overleden echtgenoot een rustpensioen genoot of daadwerkelijk genoten had of hiervan had afgezien ten voordele van het gezinspensioen.
- Indien op het ogenblik van het overlijden nog geen definitieve beslissing getroffen was omtrent een aanvraag om rustpensioen die de overledenen had ingediend.

Het bedrag

Het bedrag van het overlevingspensioen verschilt naargelang de overleden huwelijkspartner gepensioneerd was of niet:

De overledene was reeds gepensioneerd

- Indien de overleden huwelijkspartner een pensioen ontving berekend aan het gezinsbedrag dan bedraagt het overlevingspensioen 80 % van het onverminderd gezinspensioen van de overleden huwelijkspartner.
- Indien de overleden huwelijkspartner een pensioen ontving berekend aan het bedrag alleenstaande dan is het bedrag van het overlevingspensioen identiek aan het rustpensioen van de overleden huwelijkspartner.

Uitzondering: als de overleden huwelijkspartner was tewerkgesteld als ondergronds mijnwerker vóór 1955, moeten de jaren voorafgaand aan dit jaar, die werden berekend op een wijze die specifiek is voor deze categorie werknemers, in het algemene stelsel worden berekend;

De overledene was nog niet gepensioneerd.

Het overlevingspensioen wordt dan berekend zoals een rustpensioen alleenstaande op basis van de loopbaanjaren en de bezoldiging. Er wordt niet in 45-sten gerekend, want dan zou de langstlevende partner van personen die jong overlijden een laag overlevingspensioen krijgen. De noemer van de breuk is in dit geval niet 45, maar het aantal jaren tussen 1 januari van het jaar waarin de overledene 20 werd en 31 december van het jaar vóór de datum van het overlijden. Om te vermijden dat de langstlevende partner van iemand met een heel korte loopbaan een te hoog overlevingspensioen zou krijgen vergeleken met iemand met een lange loopbaan, wordt het theoretisch rustpensioen begrensd, door het te vermenigvuldigen met een referentiepensioen. Dit gebeurt in 2 stappen: de effectief gewerkte jaren worden opnieuw berekend naar 45-sten en nadien worden de resterende jaren om aan 45 te komen meegerekend op basis van een fictief loon. De regels inzake het gewaarborgd minimumpensioen voor een volledige loopbaan of het pro rata bij bewijs van minstens 2/3- loopbaan zijn eveneens toepasselijk op het overlevingspensioen.

Cumulatie met andere pensioenen of sociale uitkeringen

Het overlevingspensioen kan gedurende maximum 12 maanden (al dan niet opvolgend) gecumuleerd worden. Na deze 12 maanden moet de gerechtigde kiezen tussen het overlevingspensioen of de sociale uitkering. Tijdens de periode van cumul wordt het overlevingspensioen verminderd tot een forfaitair bedrag van 8093,57 EUR per jaar (index 138,81 op 01/06/2016).

Het overlevingspensioen is cumuleerbaar met een uitkering voor:

- Ziekte en invaliditeit
- Onvrijwillige volledige werkloosheid
- Aanvullende vergoeding voor conventioneel brugpensioen (SWT)
- Loopbaanonderbreking of tijdskrediet
- Thematisch verlof

Opmerkingen:

- cumulrecht vervalt vanaf ingangsdatum Belgisch of buitenlands rustpensioen.
- buitenlandse invaliditeitsuitkering wordt niet als sociale uitkering maar als een buitenlands pensioen aanzien
- vergoedingen worden niet in aanmerking genomen als beroepsinkomen (toegelaten arbeid)
- gerechtigden op SWT kunnen uitsluitend verzaken aan beide uitkeringen: werkloosheid + vergoeding werkgever

Een overlevingspensioen dat toegekend werd op basis van de loopbaan van een vorige/andere huwelijkspartner kan niet gecumuleerd worden met een overgangsuitkering. Als het overlevingspensioen geschorst is wegens hertrouw, en de huwelijkspartner overlijdt, dan kan de langstlevende huwelijkspartner kiezen tussen:

- de overgangsuitkering (op basis van de loopbaan van de 2e huwelijkspartner), gevolgd door het overlevingspensioen (op basis van de loopbaan van de 1^e huwelijkspartner)
- het overlevingspensioen (op basis van de loopbaan van de 1e huwelijkspartner).

Opgelet

De keuze is dan definitief. M.a.w. wie kiest voor:

- de overgangsuitkering, moet wachten tot het einde van de periode van 12 of

- 24 maanden vóór het overlevingspensioen weer kan aangevraagd worden;
- het overlevingspensioen, kan de overgangsuitkering niet meer aanvragen voor dit sterfgeval.

De Overgangsuitkering

Indien uw huwelijkspartner is overleden en u voldoet niet aan de voorwaarden om een overlevingspensioen te bekomen dan kan u recht openen op een overgangsuitkering. Deze is echter beperkt in tijd. 12 maanden als u geen kinderen ten laste hebt, 24 maanden als u minstens een kind ten laste hebt waarvoor u kinderbijslag ontvangt of wanneer binnen de 300 dagen na overlijden een kind geboren wordt. Zowel mannen als vrouwen kunnen er aanspraak op maken. De nieuwe regeling geldt enkel voor diegenen waarvan de huwelijkspartner na 31 december 2014 is overleden.

Men verliest de overgangsuitkering indien men hertrouwt of onwaardig is bevonden om te erven als gevolg van strafbare feiten die gepleegd zijn tegenover de overleden echtgenoot.

De aanvraag

De overgangsuitkering moet in principe aangevraagd worden. Het recht wordt ambtshalve onderzocht wanneer de overleden echtgenoot een rustpensioen als werknemer genoot of zijn pensioen had aangevraagd en die aanvraag in behandeling is

Hoe vraag ik een overgangsuitkering aan?

- Bij de pensioendienst van uw gemeentebestuur;
- bij de FPD in een gewestelijk kantoor of tijdens een zitdag;
- online via de website www.pensioenaanvraag.be

Ingangsdatum

Indien de aanvraag binnen de 12 maanden gebeurt, dan zal de overgangsuitkering met terugwerkende kracht ingaan vanaf de maand van (indien de overledene geen pensioen genoot) of na (wanneer de overledene reeds een pensioen genoot) het overlijden van de huwelijkspartner. Gebeurt de aanvraag niet binnen een periode van 12 maanden na het overlijden, dan hebt

u geen recht meer op de overgangsuitkering als u geen kinderen ten laste hebt. Hebt u wel kinderen ten laste waarvoor je kinderbijslag ontvangt, dan kan de overgangsuitkering worden toegekend voor de maanden gelegen tussen je aanvraag en de 24 ste maand na het overlijden.

Het bedrag

Het bedrag van de overgangsuitkering wordt altijd op dezelfde wijze berekend ongeacht of de overleden huwelijkspartner gepensioneerd was of niet.

De uitkering wordt berekend als een rustpensioen met uitzondering van:

- de loopbaanbreuk:

De berekening gebeurt zoals een overlevingspensioen waarbij de overleden huwelijkspartner nog niet gepensioneerd was. De berekening is dus altijd gebaseerd op een loopbaan waarbij de noemer gelijk is aan het aantal kalenderjaren tussen 1 januari van het jaar van de 20e verjaardag en 31 december van het jaar dat voorafgaat aan het jaar:

- van het overlijden als hij nog niet gepensioneerd was;
- waarin het rustpensioen ingaat als hij al gepensioneerd is.

Als de overleden huwelijkspartner tewerkgesteld was in een bijzonder pensioenregeling wordt toch 45 als berekeningsnoemer gebruikt.

Als een geherwaardeerd loon voor een kalenderjaar lager is dan het forfaitair bedrag (23.374,55 EUR aan index 138,8109 op 1 juni 2016), dan wordt dit laatste gebruikt voor de berekening van het pensioenaandeel.

Aan de loopbaanvoorwaarde moet dan niet voldaan worden.

De regels van het gewaarborgd minimumpensioen en het minimum jaarrecht zijn hier niet van toepassing.

De beperking van de overgangsuitkering:

- Er is een interne beperking tot de eenheid van loopbaan.
- Geen externe beperking tot de eenheid van loopbaan.

Cumulatie met andere pensioenen of sociale uitkeringen.

De overgangsuitkering is onbeperkt cumuleerbaar met een:

- beroepsinkomen
- vergoeding wegens ziekte of invaliditeit van België of buitenland

- vergoeding wegens onvrijwillige werkloosheid van België of buitenland
- uitkering wegens loopbaanonderbreking, tijdskrediet of vermindering van arbeidsprestaties
- rustpensioen wegens gezondheidsredenen of lichamelijke ongeschiktheid in de openbare sector
- Belgisch of buitenlands overlevingspensioen of een als zodanig geldend voordeel op grond van de activiteit van dezelfde overleden echtgenoot.

Als de langstlevende partner geen beroepsbezigheid uitoefent of geen vergoedingen wegens ziekte of invaliditeit ontvangt, kan deze na afloop van de overgangsuitkering aanspraak maken op werkloosheidsuitkeringen.

c. Pensioenrechten bij scheiding

Wettelijke scheiding

Wie uit de echt gescheiden is, kan aanspraak maken op een rustpensioen als uit de echt gescheiden echtgenoot. Voorwaarde is dat u geen nieuw huwelijk hebt aangegaan. Aan deze voorwaarde is eveneens voldaan wanneer het nieuwe huwelijk eveneens is ontbonden door echtscheiding, of bij overlijden van de nieuwe echtgenoot. Dit pensioen kan worden bekomen vanaf de wettelijke pensioenleeftijd, tenzij u zelf voldoende jaren hebt gewerkt om vervroegd pensioen te genieten. Is hieraan niet voldaan, dan kan het pensioen als uit de echt gescheiden echtgenoot bekomen worden vanaf de wettelijke pensioenleeftijd. Een aanvraag tot het bekomen van een pensioen als echtgescheiden echtgenoot wordt ingediend zoals een gewone aanvraag.

Een pensioen als echtgescheiden echtgenoot wordt toegekend indien de ex-partner een tewerkstelling heeft gehad in de privésector. Deze regeling geldt niet bij tewerkstelling van de ex-partner in een openbare dienst.

Berekening

De echtgescheiden echtgenoot bekommt een rustpensioen alsof zij/hijzelf een activiteit als werknemer zou hebben uitgeoefend tijdens de huwelijksperiode.

Uitgesloten periodes

- de jaren van huwelijk waarvoor de gescheiden echtgenoot een rustpensioen kan bekomen in een andere Belgische regeling of een buitenlandse regeling
- de jaren huwelijk waarvoor de gescheiden echtgenoot een voordeliger persoonlijk rustpensioen geniet.

Voor de jaren van huwelijk wordt rekening gehouden met een bezoldiging van 62,5% van het jaarloon van de gewezen echtgenoot. De aldus vastgestelde bezoldiging wordt eventueel verminderd met de eigen bezoldiging indien de betrokkene voor hetzelfde jaar aanspraak kan maken op een eigen pensioen als werknemer.

Cumulatie

Cumulatie van een persoonlijk rustpensioen en een pensioen als gescheiden echtgenoot is mogelijk mits rekening te houden met de beperking tot de eenheid van loopbaan d.i. 45 jaar voor mannen en voor vrouwen. Cumulatie van een pensioen als gescheiden echtgenoot met een overlevingspensioen uit hoofde van een vroeger huwelijk of een nieuw huwelijk is eveneens mogelijk, rekening houdend met de bepalingen betreffende cumulatie van een overlevingspensioen met een rustpensioen.

Feitelijke scheiding en scheiding van tafel en bed

Feitelijk gescheiden of van tafel en bed gescheiden echtgenoten kunnen aanspraak maken op een pensioen dat gelijk is aan 50% van het gezinspensioen dat de andere echtgenoot zou kunnen bekomen.

d. Aanvullende voordelen

Vakantiegeld

Samen met het pensioen voor de maand mei ontvangen gerechtigden op een rust- en/of overlevingspensioen in de regeling van werknemers vakantiegeld. Dat voordeel wordt evenwel niet toegekend tijdens het jaar waarin het pensioen voor

de eerste maal ingaat. Het daaropvolgend jaar wordt het toegekend in verhouding tot het aantal maanden dat u het pensioen heeft genoten tijdens het jaar waarin het is ingegaan. Het wordt volledig toegekend tijdens de daaropvolgende jaren. In afwijking hierop wordt het vakantiegeld toch volledig toegekend vanaf het jaar waarin het pensioen voor de eerste maal ingaat, aan de gerechtigden die een brugpensioen of vergoedingen wegens ziekte, invaliditeit of onvrijwillige werkloosheid hebben genoten gedurende het volledige jaar dat voorafgaat aan het jaar waarin het pensioen ingaat.

Maximum toekenbare bedragen in mei 2017:

Index	Pensioen 'gezinsbedrag'	Pensioen 'bedrag alleenstaande' of overlevingspensioen
138,81 (01/06/2016)	902,78 EUR	722,21 EUR

Het totaalbedrag van het vakantiegeld mag niet groter zijn dan het maandbedrag van het pensioen dat verschuldigd is voor de maand mei van het betrokken jaar. Vb.: Geniet u slechts 200 EUR rustpensioen dan bedraagt uw vakantiegeld ook 200 EUR.

Let wel: de netto-bedragen van het vakantiegeld liggen veelal een stuk lager omdat hierop bedrijfsvoorheffing wordt ingehouden.

Kinderbijslag en pensioen

Op rust gestelde werknemers kunnen een verhoogd bedrag kinderbijslag bekomen voor hun kinderen of kleinkinderen ten laste. Deze kinderbijslag wordt uitbetaald door het kinderbijslagfonds van uw laatste werkgever. Er wordt een verhoogd bedrag kinderbijslag als gepensioneerde uitbetaald indien de gezinsinkomsten een vastgestelde inkomensgrens niet overschrijden.

Ouderdomsrente

Op pensioenstortingen van vóór 1955 (arbeiders) en van vóór 1968 (bedienden) wordt een ouderdomsrente betaald. Deze rente wordt echter maar uitgekeerd als er ook effectief een pensioen wordt uitgekeerd. Vaak wordt deze rente uitbetaald als éénmalig kapitaalbedrag.

2.

**Pensioen
voor zelfstandigen**

2. Pensioen voor zelfstandigen

a. Rustpensioen

Pensioenleeftijd

Ook in het stelsel der zelfstandigen is de wettelijke pensioenleeftijd voor zowel mannen als vrouwen vastgesteld op 65 jaar.

Vervroegd pensioen

Zowel mannen als vrouwen kunnen vervroegd met pensioen gaan vanaf 60 jaar, mits ze voldoende loopbaanjaren kunnen bewijzen. Zowel wat het aantal loopbaanjaren als het bewijs van deze jaren betreft, geldt dezelfde regeling als voor de werknemers.

Aanvraag

Het rustpensioen op wettelijke pensioenleeftijd wordt automatisch toegerekend. Dit betekent dat in principe geen pensioenaanvraag moet worden ingediend.

Let wel:

een vervroegd pensioen, d.w.z. een pensioen vóór de wettelijke pensioenleeftijd, moet altijd worden aangevraagd. U kan uw aanvraag ten vroegste 1 jaar en ten laatste de maand vóór de ingangsdatum, die u in gedachten had, indienen.

Hoe vraag ik een pensioen aan?

- Bij de pensioendienst van uw gemeentebestuur;
- bij de RSVZ, in een gewestelijk kantoor van de FPD of tijdens een zitdag;
- online via de website www.pensioenaanvraag.be.

Nodige documenten:

Identiteitskaart + PIN-code (of token) en gegevens over uw loopbaan.

Minimumpensioen

Zelfstandigen die minimum een 2/3 loopbaan (= 30 jaar) bewijzen, hebben eveneens recht op een minimumpensioen. Bij een gemengde loopbaan worden de jaren als werknemer meegeteld voor de berekening van de 2/3 loopbaan. Het minimumpensioen voor zelfstandigen bedraagt bij een volledige loopbaan: (cijfers 1/1/2017)

Per maand

	Per maand
Gezin	1.470,67 EUR
Alleenstaande	1.176,91 EUR
Overlevingspensioen/overgangsuitkering	1.158,40 EUR

Bij een loopbaan die niet volledig is maar toch 2/3 bedraagt, wordt dit minimumpensioen toegekend in verhouding met de loopbaan.

Gemengde loopbaan

Indien u een gemengde loopbaan hebt, d.w.z. een loopbaan met zowel prestaties als werknemer, zelfstandige en/of in een openbaar bestuur, kunt u uiteraard eveneens - voor zover aan de loopbaanvoorwaarden voldoet - vervroegd op pensioen vanaf 60 jaar.

b. Overlevingspensioen

Zowel de voorwaarden om recht te hebben op een overlevingspensioen, de aanvraagprocedure als de uitbetalingsvoorwaarden zijn dezelfde als voor werknemers. Het minimumbedrag van het overlevingspensioen in de regeling van zelfstandigen is 1.150,35 EUR (cijfers 01/06/2016 en bedrag bij volledige loopbaan van de overleden echtgenoot).

c. Pensioenrechten bij scheiding

Wie uit de echt gescheiden is kan aanspraak maken op een rustpensioen als uit de echt gescheiden echtgenoot. De voorwaarden zijn gelijk aan de voorwaarden van het werknemerspensioen.

Zie 1. Werknemerspensioen - c. Pensioenrechten bij scheiding - pagina 21

d. Aanvullende voordelen

Vakantiegeld

Wordt niet toegekend in het stelsel der zelfstandigen.

De pensioenbijslag voor zelfstandigen.

De pensioenbijslag is een voordeel dat toegekend wordt bovenop het rustpensioen voor zelfstandigen. Om een pensioenbijslag te ontvangen, moet u de volgende voorwaarden vervullen:

- een kind opgevoed hebben waarvoor u kinderbijslag ontvangen hebt
- uw rustpensioen genomen hebben tussen 01.07.1997 en 01.12.2008
- een loopbaanbreuk hebben die ten minste 2/3 van een volledige loopbaan bedraagt
- effectief en zonder onderbreking uw rustpensioen ontvangen sinds 1 januari van het jaar in kwestie en dat pensioen moet effectief uitbetaald zijn in juli.

Het Rijksinstituut voor sociale verzekeringen der zelfstandigen is als enige bevoegd voor de toekenning van toekenning van de pensioenbijslag.

Dit jaar (2017) bedraagt de pensioenbijslag 170,16 EUR. Dit supplement wordt jaarlijks uitbetaald door de Rijksdienst voor Pensioenen, samen met het pensioen dat verschuldigd is voor de maand juli.

De bijzondere bijslag voor zelfstandigen

De bijzondere bijslag is een voordeel dat toegekend wordt bovenop het rustpensioen voor zelfstandigen.

Om een bijzondere bijslag voor zelfstandigen te ontvangen, moet u de volgende voorwaarden vervullen :

- een rustpensioen, een overlevingspensioen of een pensioen van uit de echt gescheiden echtgenoot van een zelfstandige - met uitsluiting van een onvoorwaardelijk pensioen - ontvangen voor de maand juli van het jaar in kwestie
- een loopbaanbreuk hebben die minder is dan 2/3 van een volledige loopbaan
- een pensioen als zelfstandige ontvangen waarvan het jaarbedrag lager is dan het minimumpensioen voor zelfstandigen vermenigvuldigd met de loopbaanbreuk.

Bedragen van 2017:

- 134,68 EUR voor de gerechtigden op een rustpensioen voor zelfstandigen aan het gezinsbedrag
- 67,34 EUR voor elk van de gescheiden echtgenoten die het gezinspensioen met elkaar delen
- 107,77 EUR voor alle andere gerechtigden.

Het bedrag van de BBZ mag niet meer bedragen dan 20 % van het totaalbedrag van de voorwaardelijke pensioenen als zelfstandige in juli 2016. De FPD betaalt die bijslag bovenop het rustpensioen als zelfstandige ieder jaar in juli.

notities

3.

Overheidspensioen

3. Overheidspensioen

a. Rustpensioen

Pensioenleeftijd

De pensioenleeftijd van een vastbenoemde ambtenaar is zowel voor mannen als vrouwen vastgesteld op 65 jaar. Op deze pensioenleeftijd bestaan tal van uitzonderingen, waardoor onder bepaalde voorwaarden een vroegere pensioenleeftijd wordt toegekend. Dit was bijvoorbeeld het geval voor militairen en politie. Er is een loopbaanvoorwaarde van 5 dienstjaren voor het verkrijgen van dit rustpensioen aan 65 jaar.

De pensioenleeftijd van 60 jaar waarop men op vervroegd pensioen kan vertrekken, werd vanaf 2013 jaarlijks met 6 maanden verhoogd om in 2016 op 62 jaar te komen. Ook de minimale loopbaanvoorwaarde zal opgetrokken worden. Terwijl deze in 2012 nog 5 dienstjaren in de overheidssector bedroeg, werd de minimale loopbaanvoorwaarde vanaf 2013 aanzienlijk verhoogd. Zo werden deze vanaf 2013 gebracht op 38 jaar, vanaf 2014 op 39 jaar en vanaf 2015 op 40 jaar.

Opmerking: Een overheidspensioen kent geen onderscheid tussen gezinspensioen en een pensioen voor alleenstaande.

Aanvraag

U kan uw pensioenaanvraag in principe indienen bij de administratie waar u het laatst gewerkt hebt. De aanvraag kan ook worden ingediend bij de gemeente of via www.pensioenaanvraag.be, maar **met vermelding** van de exacte ingangsdatum

Het gewaarborgd minimumpensioen (GMP) in de overheidssector

Als bij de berekening van het pensioen het bedrag lager is dan het gewaarborgd minimumpensioen, dan kan, mits voorwaarden, een supplement toegekend worden.

Het bruto maandbedrag van het GMP op basis van voltijdse prestaties is (cijfers 2016):

- voor een alleenstaande gepensioneerde gelijk aan 1.312,62 EUR
- voor een gehuwde gepensioneerde gelijk aan 1.640,74 EUR

Voorbeeld:

U bent alleenstaand en uw pensioenbedrag (P) bedraagt 925 EUR bruto. Uw pensioenbedrag zal worden verhoogd met een supplement (S) van 361,85 EUR bruto ($925 + 361,85 = 1.286,85$).

b. Overlevingspensioen

De voorwaarden om recht te hebben op een overlevingspensioen of overgangsuitkering zijn dezelfde als voor de werknemers

Aanvraag

U moet uw aanvraag om overlevingspensioen richten aan de administratie waar de overledene werkte, als hij/zij in actieve dienst is gestorven. Als de overledene reeds gepensioneerd was of een personeelslid was dat de dienst heeft verlaten zonder een rustpensioen te bekomen, moet het overlijden aan de pensioendienst voor de overheidssector worden gemeld.

Minimumbedrag

Het minimumbedrag van het aan de langstlevende echtgenoot toegekende overlevingspensioen bedraagt 1.144,18 EUR/maand (index 1.6406 op 30/6/2016).

c. Pensioenrechten bij scheiding

In tegenstelling tot de regeling voor werknemers en voor zelfstandigen heeft de uit de echt gescheiden echtgenoot in de regeling openbare sector geen

recht op een rustpensioen als echtgescheiden echtgeno(o)t(e) voor de duur van het huwelijk. Wie feitelijk gescheiden leeft maakt evenmin automatisch aanspraak op een deel van het overheidspensioen van zijn of haar echtgenoot. Dit kan enkel bij vonnis bekomen worden.

Opgelet:

een echtgescheiden persoon kan wel in aanmerking komen voor de toekenning van overlevingspensioen bij het overlijden van de ex-partner, zelfs als deze persoon na de echtscheiding hertrouwd is.

d. Aanvullende voordelen

Vakantiegeld

Vakantiegeld in de regeling openbare sector wordt toegekend aan de gerechtigden op een rustpensioen die de leeftijd van 60 jaar hebben bereikt of aan de gerechtigden op een overlevingspensioen, voor zover het maandelijks bruto pensioen dat zij genieten niet meer bedraagt dan 2.171,34 EUR. Het gewoon vakantiegeld bedroeg in 2016 voor een alleenstaande 250,23 EUR en 333,64 EUR voor een gezin. Een aanvullende toeslag bij het vakantiegeld kan worden toegekend aan personen die een minimumpensioen genieten. Deze toeslag bedroeg in 2016: 378,31 EUR voor een alleenstaande en 453,61 EUR voor gepensioneerden met gezinslast. Opgelet: Deze bedragen worden verminderd met eventueel toegekend vakantiegeld door de FPD zowel aan de pensioengerechtigde als aan de echtgeno(o)t(e).

Begrafenisvergoeding

Aan de nabestaanden (weduwe, kinderen, andere familieleden of zelfs aan een derde persoon indien die de begrafeniskosten heeft betaald) van een rechthebbende op een rustpensioen in de openbare sector, wordt een begrafenisvergoeding betaald die gelijk is aan het laatste brutomaandbedrag van dit pensioen. Er geldt evenwel een maximumbedrag van 2.590,15 EUR (bedrag sinds 1/1/2016).

4.

**Inkomensgarantie
voor ouderen (IGO)**

4. Inkomensgarantie voor ouderen (IGO)

Leeftijd

Het is een uitkering die tot doel heeft financiële hulp te bieden aan bejaarde personen die niet over voldoende middelen beschikken. De vereiste leeftijd om dit voordeel te bekomen is voor mannen en vrouwen 65 jaar.

Nationaliteit

Belgen, onderdanen van de Europese Unie, erkende vluchtelingen, staatlozen of personen van een onbepaalde nationaliteit komen in aanmerking voor het IGO. Bepaalde personen van buitenlandse nationaliteit komen enkel in aanmerking voor IGO indien er recht is op een Belgisch rustpensioen waarvan er min. 312 dagen tewerkstelling bewezen werden. In bepaalde gevallen komen ook mensen met een andere nationaliteit in aanmerking.

Verblijfsvoorwaarde

Aan de bestaande toekenningsvoorwaarden, wordt een verblijfsvoorwaarde toegevoegd van 10 jaar in België, waarvan 5 jaar ononderbroken, voorafgaand aan de opening van het recht op de IGO. Deze maatregel betreft allen die potentieel in aanmerking komen voor de IGO, of ze Belg zijn of niet, en zal van toepassing zijn vanaf 1 september 2017. De vervulling van de verblijfsvoorwaarde zal worden bepaald aan de hand van de informatie die beschikbaar is in het rijksregister.

Aanvraag

Als u een pensioenaanvraag hebt ingediend, dan onderzoekt de FPD uw eventueel recht op IGO. Als u geen pensioenaanvraag hebt ingediend, moet u een IGO aanvragen.

- Bij de pensioendienst van uw gemeentebestuur;
- bij de FPD in een gewestelijk kantoor of tijdens een zitdag;
- online via de website www.pensioenaanvraag.be.

Belangrijk!!

Bij een echtpaar moet zowel de man als de vrouw een aanvraag tot het bekomen van IGO indienen!! Het recht wordt individueel toegekend.

Het bedrag van de IGO

Het alleen- of samenwonen van de aanvrager van een IGO heeft een invloed op de hoogte van het bedrag van de IGO.

Het basisbedrag wordt toegekend als de aanvrager zijn hoofdverblijfplaats deelt met andere personen. Een verhoogd basisbedrag wordt toegekend aan alleenstaanden.

Het verhoogde bedrag wordt ook toegekend in geval van samenwoonst met:

- minderjarige kinderen;
- meerderjarige kinderen voor wie kinderbijslag wordt ontvangen;
- personen die in hetzelfde rust- of verzorgingstehuis verblijven als de aanvrager;
- bloed- of aanverwanten in rechte neergaande en opgaande lijn en hun wettelijk samenwonenden.

Als U samenwoont met één of meer personen (echtgenoot, broer, zuster, ... of persoon die geen familie is) ontvangt U minimum het basisbedrag van 8.420,61 EUR/jaar of 701,72 EUR/maand (bedragen op 1/6/2016).

Als U alleen woont, ontvangt U minimum het verhoogde bedrag van 12.630,92 EUR per jaar of 1.052,58 EUR per maand (bedragen op 1/6/2016). Echtgenoten ontvangen minimum elk het bedrag als samenwonende of 2 x 701,72 EUR/maand.

Beroepsactiviteit

De toelating om nog een beroepsactiviteit uit te oefenen, werden versoepeld. Op de beroepsinkomsten die in aanmerking worden genomen, geldt een vrijstelling van 5.000 EUR.

Bestaansmiddelen

Men houdt rekening met volgende bestaansmiddelen van u en uw samenwonende personen.

- pensioenen;
- onroerende goederen;
- afstanden van onroerende goederen;
(verkoop, schenking, verkoop of lijfrente)
- Kapitalen;

Verblijf in het buitenland

U moet werkelijk permanent in België verblijven en een hoofdverblijfplaats in België hebben. Een verblijf in het buitenland (in één of meer keren) van minder dan 30 dagen per kalenderjaar is wel toegestaan.

Als het verblijf langer duurt wordt de uitbetaling van de inkomensgarantie geschorst voor elke kalendermaand waarin de gerechtigde niet ononderbroken in België verblijft;

Uitzondering: het verblijf in het buitenland gedurende 30 of meer al dan niet opeenvolgende dagen, ten gevolge van een toevallige of tijdelijke opname in een ziekenhuis of een andere instelling voor zorgverstrekking.

De Pensioendienst moet er vooraf van op de hoogte gebracht worden.

Voor wie langer dan zes maanden onafgebroken verblijft in het buitenland vervalt het recht op IGO. Bij nieuw verblijf in België moet een nieuwe IGO worden aangevraagd en wordt een nieuw onderzoek gedaan naar recente bestaansmiddelen.

5.

**Toegelaten
arbeid als
gepensioneerde**

5. Toegelaten arbeid als gepensioneerde

Toch langer werken?

Het bereiken van de wettelijke pensioenleeftijd betekent niet dat het pensioen verplicht is. Als de werkgever akkoord gaat, is blijven werken mogelijk. In dat geval moet dan op het gewenste ogenblik een pensioenaanvraag worden ingediend. Een andere mogelijkheid is pensioen te combineren met een (beperkte) beroepsactiviteit.

Wie echter een sociale uitkering ontvangt als zieke, werkloze of bruggepensioneerde moet wel het pensioen op de wettelijke leeftijd opnemen, want de betalingen van een sociale uitkering wordt stopgezet bij het bereiken van de wettelijke pensioenleeftijd.

Werken combineren met pensioen

Mits naleven van bepaalde grenzen van inkomen is het toegelaten om pensioen te combineren met werken.

Werk je verder na de wettelijke pensioenleeftijd (65 jaar), na een loopbaan van 45 jaar of in het geval van een overgangsuitkering, dan kun je onbeperkt bijverdienen.

Grenzen van de toegelaten inkomsten 2017:

	Voorwaarden	Kinderlast	Niet te overschrijden jaarbedrag per type van activiteit	
			Werknemer, ambt of mandaat	Zelfstandig of gemengd (werknemer en zelfstandige)
A	<ul style="list-style-type: none"> 65 jaar met een rustpensioen al dan niet gecombineerd met een overlevingspensioen; 45 kalenderjaren GHT op de ingangsdatum van het Belgische rustpensioen. (GHT= gewoone en hoofdzakelijke tewerkstelling) 	/	Onbegrensd	Onbegrensd
B	Enkel overgangsuitkering voor weduwen en weduwnaars	/	Onbegrensd	Onbegrensd
C	<ul style="list-style-type: none"> Vóór de wettelijke pensioenleeftijd Jonger dan 65 jaar of geen 45 kalenderjaren op het ogenblik van de pensionering Als huwelijkspartner (jonger dan de wettelijke pensioenleeftijd) van een partner met een gezinspensioen. 	Neen	7.856 EUR	6.285 EUR
		Ja	11.784 EUR	9.427 EUR
D	Jonger dan 65 jaar met alleen overlevingspensioen	Neen	18.291 EUR	14.633 EUR
		Ja	22.864 EUR	18.291 EUR
E	<ul style="list-style-type: none"> Vanaf de wettelijke pensioenleeftijd met een rustpensioen en jonger dan 65 jaar; Vanaf de wettelijke pensioenleeftijd met alleen een overlevingspensioen Als huwelijkspartner (vanaf wettelijke pensioenleeftijd) van een partner met een gezinspensioen 	Neen	22.690 EUR	18.152 EUR
		Ja	27.600 EUR	22.080 EUR

Wenst u werk te combineren met uw pensioen, dan moet u dit vooraf melden aan de pensioendienst. Ook de werkgever moet op de hoogte gesteld worden.

De uitoefening van een beroepsactiviteit na de leeftijd van 65 jaar en reeds in genot van rustpensioen moet niet meer gemeld worden.

De wettelijke pensioenleeftijd is 65 jaar. Zeevarenden, mijnwerkers en de leden van het vliegend personeel van de burgerluchtvaart kennen een andere wettelijke pensioenleeftijd.

Indien u uitsluitend een overlevingspensioen geniet en u 65 jaar oud bent of meer, gelden dezelfde grenzen als voor de personen die een rustpensioen of rust- en overlevingspensioen na de wettelijke pensioenleeftijd genieten (laatste kolom).

notities

6.

**Belangrijke
inlichtingen in
verband met
uitbetaling**

i

6. Belangrijke inlichtingen in verband met uitbetaling

De uitbetaling gebeurt in België maandelijks op uw zichtrekening, bij de bank van uw keuze of het postkantoor. De betaling kan ook per postassignatie op de verblijfplaats van de pensioengerechtigde maar wordt om veiligheidsredenen afgeraden.

Woonstveranderingen in België

... worden door het gemeentebestuur meegedeeld; de Pensioendienst doet het nodige voor betaling en briefwisseling op het nieuwe adres.

Woonstveranderingen naar het buitenland

... of een tijdelijk verblijf in het buitenland moet u zelf voorafgaandelijk aan de Pensioendienst laten kennen om langdurige onderbreking in de uitbetaling te vermijden. Deel uw woonstverandering mee aan "De Post" zodat deze de pensioenassignaties, die nog op het oud adres zouden toekomen kan nazenden.

Overlijden van de gerechtigde

Het overlijden van een gerechtigde dient onmiddellijk aan het gemeentebestuur medegedeeld te worden. Het gemeentebestuur verstrekt de nodige inlichtingen aan de uitbetalingsdiensten van de pensioenadministratie.

Is de gepensioneerde overleden op of na datum uitbetaling dan volgt er geen terugvordering. Het pensioen blijft uitbetaald. Is de gepensioneerde overleden vóór de datum waarop overschrijving gebeurde of assignatie werd uitgegeven, dan volgt er een terugvordering.

7.

**De
inhoudingen
op het
pensioen**

7. De inhoudingen op het pensioen

De Z.I.V.-bijdrage

Wie over een pensioenbedrag beschikt dat (cijfers 1/6/2016) hoger is dan 1.442,08 EUR per maand voor een alleenstaande of 1.709,07 EUR per maand voor een gepensioneerde met gezinslast, betaalt daarop 3,55% als bijdrage voor de ziekteverzekering. Deze inhouding mag echter niet tot gevolg hebben dat het pensioen lager zou zijn dan hierboven vermelde bijdragen.

Solidariteitsbijdrage

Sinds 1 januari 1995 wordt op de rust- en overlevingspensioenen een solidariteitsbijdrage ingehouden die varieert van 0,5 tot 2%, afhankelijk van het totaal maandelijks bruto-bedrag van alle pensioenen die de gerechtigde geniet. Deze solidariteitsbijdrage is niet verschuldigd indien dit bedrag lager is dan:

- 2.266,69 EUR per maand voor alleenstaande gepensioneerden
- 2.620,57 EUR per maand voor gepensioneerden met gezinslast

Opgelet: de bijdrage solidariteit vermindert het belastbaar pensioenbedrag. Indien deze bijdrage gedeeltelijk of geheel wegvalt, dan verhoogt het belastbaar pensioenbedrag!

Bedrijfsvoorheffing

De pensioenen zijn eveneens onderworpen aan bedrijfsvoorheffing (= aan de bron verschuldigde personenbelasting). Ontvangt u pensioenen van meerdere instellingen dan zal elke instelling de geldende fiscale schalen toepassen.

Inhouding voor de begrafenisvergoeding

Op de rustpensioenen van de openbare sector (overheidspensioenen) wordt een inhouding verricht van 0,5% met het oog op de financiering van de begrafenisvergoeding.

8.

**Nuttige
informatie**

8. Nuttige informatie

Federale pensioendienst

<http://www.sfpd.fgov.be/>

De pensioenlijn

De pensioenlijn: **1765** (gratis nummer)

Vanuit het buitenland (betalend): +32 78 15 1765

Elke werkdag van 9.00 u tot 12.00 u en van 13.00 u tot 17.00 u
(vrijdag tot 16.00 u)

MyPension

Raadpleeg uw pensioendossier op www.mypension.be.

In uw online pensioendossier kunt u:

Als toekomstig gepensioneerde:

- Uw pensioendatum simuleren
- Uw pensioen aanvragen

Als gepensioneerde:

- Uw betalingen bekijken
- Online communiceren

Werknemerspensioen

Federale Pensioendienst

Zuidertoren

1060 Brussel

België

Stuur ons een mail via ons contactformulier (zie website)

Website : <http://www.onprvp.fgov.be/NL/profes/paginas/default.aspx>

Ambtenarenpensioen

Federale Pensioendienst

Zuidertoren

1060 Brussel

België

- U bent gepensioneerd of u heeft vragen over uw toekomstig pensioen als ambtenaar?
cc@pensioendienst.fgov.be
- Voor alle vragen in verband met de uitbetaalde bedragen in het ambtenarenstelsel:
ccpay@pensioendienst.fgov.be
Website: <http://pdos-sdpsp.fgov.be/pdos/news/index.htm>

Zelfstandigenpensioen

Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen (RSVZ)

Centraal bestuur

Willebroekkaai 35

1000 Brussel

T +32 2 546 42 11

Email: info@rsvz-inasti.fgov.be

Website: <http://www.rsvz.be/nl>

RSVZ Antwerpen

Oudaan 8-10

2000 Antwerpen

03 224 46 11

Raming pensioen

De FPD zal vanaf eind 2017 (opnieuw) automatisch voor iedereen vanaf 55 jaar een pensioenraming opmaken

Online raming pensioenbedrag

In de loop van 2017 zult u op mypension.be ook een raming kunnen maken van uw toekomstige pensioenbedrag, over de 3 stelsels heen. Nog later zult u ook kunnen simuleren welke impact bepaalde loopbaankeuzes hebben op uw pensioen.

Wij raden u aan om de nieuwtjes op de verschillende websites in het oog te houden:

- De FPD-website voor werknemers & vastbenoemde ambtenaren
- De RSVZ-website voor zelfstandigen.

Raming pensioenbedrag en -datum op maat (vanaf 55 jaar)

Vanaf 55 jaar kunt u een raming van uw pensioenbedrag en -datum aanvragen. Hierbij kan de Pensioendienst bijvoorbeeld rekening houden met een nieuwe loopbaankeuze (halftijdse betrekking, nieuw contract, enz) of een specifieke pensioendatum.

Hebt u een vraag over uw (online) raming of wenst u een op maat gemaakte raming te ontvangen (vanaf 55 jaar)?

Neem contact op:

- via het formulier dat beschikbaar is op de website van de FPD:
http://www.onprvp.fgov.be/NL/about/paginas/contact_mail.aspx
- via mypension.be ;
- telefonisch op het nummer 1765 druk vervolgens op 1 - 1 - 6050 (gratis nummer in België);
- in een gewestelijk kantoor of tijdens een zitdag van de FPD

versie 04/09/2017

Lees meer over de aanbevelingen van de Pensioencommissie:

<http://pensioen2040.belgie.be/nl>

of bekijk de synthese:

<http://pensioen2040.belgie.be/docs/062014-synthese-nl.pdf>

Bron: Voor de opmaak van deze brochure werd gebruik gemaakt van de informatie op de website van de federale overheidsdienst pensioenen.

VRAGEN OVER UW PENSIOEN?

Contactadressen Antwerpen

De VoorZorg

De Voorzorg

De VoorZorg Pensioenservice

Sint-Bernardsesteenweg 200

2020 Antwerpen

T: 03 285 44 42

E: pensioeninfo@devoorzorg.be

---

sp.a

sp.a provincie Antwerpen

Ommeganckstraat 47/49

2018 Antwerpen

03 633 87 70

antwerpen@s-p-a.be

ABVV Antwerpen

Regio Antwerpen

Ommeganckstraat 35

2018 Antwerpen

03 220 66 11

Zoek je plaatselijk

ABVV-kantoor via:

www.abvvantwerpenkantoren.be

Turnhout

Grote Markt 48

2300 Turnhout

tel. 014 40 03 11

fax 015 27 09 24

Mechelen

Zakstraat 16

2800 Mechelen

tel. 015 29 90 66

fax 015 27 09 24

abvvmechelenkempen@abvv.be

ABVV Antwerpen

